

GUD KALLAR VANLIGA MÄNNISKOR

till att bygga upp hans rike

- Lillemor Hallin -

Extrakt från boken:

Förord, Inledning, kapitel 1-3, 9-10

GUD KALLAR VANLIGA MÄNNISKOR
Lillemor Hallin 2019
Distribution genom Isidor Nätverk och Data info@isidor.se
ISBN 978-91-639-5602-7
Omslag: Lillemor Hallin
Layout: Bengt Malmgren

INNEHÅLL

Förord av biskop Anders Arborelius	5
Inledning: JA, SÅ ÄR DET!!!	7
Kap 1. Kristenheten i Danderyd och Täby förs samman för att finna sin gemensamma kallelse	11
Maj Starck – en brinnande ekumen i Danderyds församling	
Kap 2. Läkedom och befrielse ger kraft att tjäna.....	14
Bönen för helande växer fram i Vårfrukyrkan i Täby. Signe Larsson, Breidagård och Helhet genom Kristus. Studieresa till England. Utbildning på Breidagård. Skolan i helande i Danderyd/Täby. Helande gudstjänster – offentliga och i hemmen.	
Kap 3. Helandet sprider sig i Täby och Danderyd	24
Barbro Ericson, Hemmet för helande och bönegruppen i Mörby Centrum Helande bön Petruskyrkan i Danderyd, Svenska kyrkan. Hela hela-människan-dagar. Om ekumenisk själavård.	
Kap 4. RIA – befrielse från alkohol och droger	30
Helande inom pingströrelsen. En ledare växer fram. En hjälpare behövs. Livet med RIA – i Grindtorpskyrkan. Arbetet på RIA. RIA och övriga församlingar. Medlemstillväxt i alla kyrkor.	
Kap 5. Gudsriket byggs upp med kärlek och bön – med Andens gåvor och frukter	39
Om kärlek, bön och Andens gåvor. Bönegrupp för präster och pastorer. Bönegrupp på ett lärarseminarium. De vanligaste gåvorna. De mer speciella gåvorna. Om Andens frukter. Ekumenik är berikande om kärleken finns med.	
Kap 6. Ny undervisning – ny utrustning	53
En annorlunda undervisning växer fram: Liv i Anden-seinarier Alpha-kurser. Kurser i läkande förbön. Nygamla bönestilar. Verksamheten på Sättra prästgård, Danderyd.	
Kap 7. Evangelisation – att ge vidare	69
Personlig skolevangelisation. Evangelisation i skolorna i Täby. Skolteamet. Endagskampanjer i Mörby Centrum, och Täby Centrum. Tältmöten i Täby Centrum. Kom till festen. Evangelisation genom massmedia: Två filmer - Allkristna radion – Danderyd/Täby Närradio. Evangelisation genom läkande förbön. Några tankar kring evangelisation.	

Kap 8. Kärleken växer och når allt längre ut i världen 85

Det kommer flyktingar. U-landsfest i Danderyd. Kyrkornas Second Handbutik i Täby.
Vänskap som vuxit – Danderyds församling, Svenska kyrkan, får vänförsamling i
Tanzania. Partnerskap i mission.
Om Kennedy Kisanga – så som vi har uppfattat honom. Missionsprojektet under
1900-talets sista decennier. 2000-talets första decennier.

Kap 9. Avslutande tankar 107

Kap 10. Några ortodoxa och judiska röster 110

Två ortodoxa språkrör. En Messiastroende judes röst.

Förord av biskop Anders Arborelius

Ekumenik kan uppträda i otaliga former och skepnader. Eftersom ekumenik är något som tillhör Kyrkans väsen kan ingen som vill vara kristen bara rycka på axlarna och ignorera ekumeniken. Kristus vill samla alla som tillber och tror på honom. Han vill göra alla till ett. Vi får glädja oss åt att känna igen så mycket som är sant och äkta i varandras kyrkor och samfund. Ekumeniken är själva livsluften och den andliga miljö där den kristna fullheten banar sig väg.

Genom dopet tillhör alla Kristus. Kristi vilja är att frälsa alla människor. Varje kristen är kallad att ta till sig denna grundhållning av öppenhet för sina bröder och systrar i olika kyrkor och samfund. En som verkligen har förstått detta är Lillemor Hallin. I denna skrift får vi följa den väg mot en allt större och djupare enhet som hon har gått tillsammans med andra kristna från Danderyd och Täby. Här ser vi hur viktigt det är att all ekumenik är lokalt förankrad på gräsrotsnivå. Ekumenik är inte bara något för teologiska experter. Alla döpta kan på ett eller annat sätt leva och verka ekumeniskt.

I ett annat sammanhang har Lillemor skildrat hur hon som barn blev mobbad, ja, misshandlad eftersom hon var katolik. Detta har inte gjort henne bitter utan tvärtom sporrat henne att verka för en djupare allkristen enhet på den plats där hon själv fick lida för sin tillhörighet till den katolska kyrkan. I sin närmiljö söker hon tillsammans med likasinnade av olika bakgrund bygga upp en äkta kristen gemenskap i bön och handling: *ora et labora*. Som så ofta ser vi att det är på spiritualitetens och det sociala engagemangets plan som kristna lättast kan hitta varandra och göra ekumeniken synlig och hörbar.

Det som sker i det lilla i Täby och Danderyd ser vi också i större format, både i vårt eget land och på världsplanet. Det är särskilt en aspekt av den världsvida ekumeniken som blir återspeglad i denna skrift: mötet mellan de katolskt-ortodoxa och de karismatisk-pentekostala traditionerna. Vi vet att det tidigare rådde stor misstro och oförståelse mellan dessa traditioner, och på vissa håll i världen är det tyvärr fortfarande så. Men i Lillemors värld liksom i Sverige i stort måste vi säga att ett av de största ekumeniska genombrotten

just är det berikande mötet och den allt djupare förståelsen mellan katoliker och pingstvännen. Som så ofta beror detta naturligtvis på att troende människor från de olika traditionerna har mötts och till sin oförställda glädje har upptäckt att det finns mer som förenar än som skiljer oss åt. Vi kan här peka på personer som Peter Halldorf och Wilfrid Stinissen, som betytt mycket för detta ekumeniska genombrott.

Samtidigt som vi gläder oss över denna ekumeniska öppning, måste vi också besjålas av en nykter realism och se att det finns teologiska frågor som ännu inte fått sin definitiva lösning. Men den djupa förening och vänskap i Kristus som dopet ger alla döpta med varandra måste alltid få stå i centrum. Utifrån den kan man sedan bygga vidare på en äkta dialog och gemenskap i Herren och tillsammans vittna för världen om honom. Vi får se på denna skrift som en lärobok i lokal ekumenik på den grundval som dopet ger oss. Det är min förhoppning och bön att Lillemors och hennes vänners erfarenhet skall hjälpa många att försöka hitta en djupare ekumenisk gemenskap – i bön och handling – just där de lever och verkar.

Stockholm den 22 februari 2019, den helige aposteln Petrus' biskopsstol

+Anders Arborelius ocd

JA, SÅ ÄR DET

Inledning av Lillemor Hallin

OM DEN ANDLIGA FÖRNYELSEN I DANDERYD OCH TÄBY 1970 – 90-TAL

Det förhåller sig verkligen så som titeln anger. Gud kallar helt vanliga människor som dig och mig till att bygga upp hans rike, Guds rike. Ju ”vanligare” och enklare dess bättre. Det är det som är så märkligt. Det framväxande gudsriket tycks vara den upp-och-nervända världen. De små och svaga rycker åt sig himmelriket, medan de lärda, de stora och de kloka ofta kommer på skam.

Så har Gud alltid arbetat. Det är inte alla som genomsådar det, men det är en glädje att få göra det. Det kan hjälpa oss att frigöra oss från omvärldens värderingar och att se att det egentligen är dessa som är upp-och-ner. Vi lever i en värld som står på huvudet, vilket innebär att man måste vara duktig, konkurrera, spänna sig för att verka bättre än man är och gärna också lite bättre än andra. Och känna sig mindervärdig för att man inte är det. Men vi är på väg till ett rike där vi får stå stadigt på våra fötter, där vi får spänna av och vara oss själva, där vi får bli uppmuntrade, känna att vi är värdefulla som vi är, där vi får glädja oss åt våra gåvor och där vi också, utan avund, kan uppskatta varandras gåvor.

Hur kom Gud till exempel på idén att låta hela världens Frälsare födas av en liten tonårsflicka långt borta från maktens boningar? Det fanns ju kungadöttrar och det fanns kvinnor från förnäma och bildade familjer. Och sedan: att låta denne Frälsare växa upp i ett enkelt timmermanshem! Och hur kom Jesus i sin tur på idén att bygga sin kyrka på en liten grupp bestående av fiskare, en tulltjänsteman och några andra av samma klass, tröglärda män utan större intellektuell eller andlig kunskap? När det fanns mängder av lärda och andligt högtstående män i Israel. Vem kunde ha räknat ut att den största synderskan i just avkroken Sykar skulle bli den första evangelisten och den som skulle föra sin stads invånare till Jesus? Eller att Jesus skulle återvända till sin Far, efter sitt liv på jorden, i sällskap med en

av de brottslingar som råkade bli korsfästa samtidigt med honom? Eller att just Maria Magdalena, enligt traditionen en tidigare djupt fallen kvinna, skulle bli den som först av alla fick vittna om hans uppståndelse? Eller att den Petrus, som av rädsla just förnekat Jesus inför andra människor, skulle utnämnas till apostlarnas ledare?

Så kan vi se på hela det framväxande gudsrikets historia, från begynnelsen och fram till vår egen tid. Gud utväljer den man minst anar, den yngsta, den svagaste, den som ingen ser, den som ytligt sett verkar ha minst förutsättningar. Gud har ständigt börjat från början med oss människor. Han har ofta tagit lång tid på sig, fostrat, lirkat och lett sin utvalda, som i sin tur förvirrat rusat hit och dit, tills han eller hon i bästa fall så småningom börjat fatta vad saken gällde och börjat samarbeta med honom.

Många kristna har den helt felaktiga föreställningen att de skulle kunna bli intressanta för Gud först om de blev stora helgon, något som är oerhört svårt att bli. Då kunde Gud i bästa fall göra något ännu större av dem, vilket skulle vara ännu svårare. Men eftersom man, enligt den starka och utbredda jantelagen ("ingen kan vara bättre än någon annan") aldrig kan bli detta helgon, så ger man upp alltihop redan från början.

I den här boken ligger vikten vid vår egen tid. Jag tänker i all enkelhet berätta om en del av mina kristna grannar och vänner i Danderyd, där jag växte upp, och i grannkommunen Täby där jag bott länge. Där, som överallt finns det, och har alltid funnits, mängder av vanliga och samtidigt unika människor. Och vad gjorde Gud med oss? Hur fann vi våra kallelser och hur fick vi, med hjälp av Guds finurliga ingenjörskonst, hjälp att börja samverka med varandra och tillsammans göra insatser som vi aldrig drömt om att få göra? Man behöver inte gå långt för att hitta gudsrikets byggnadsarbetare. De finns överallt omkring oss, ja, till och med inom oss. Mönstret är detsamma genom hela judenhetens och kristenhetens historia.

Målsättningen med min bok är att visa att det bästa du själv kan göra bara är att överlåta dig till Jesus och ta en dag i taget. Då kan han använda dig – kanske till det du alltid drömt om att få göra, eller till och med till det som du kanske aldrig ens vågat drömma om att få

göra för hans rike. Men det är ingen idé att sätta sig och försöka analysera vad han kan tänkas vilja göra genom dig. Mycket av det kommer du ändå inte att förstå i detta liv. Lycka till!

Och så en sak till, en helt annan sak. Människor utanför kyrkorna brukar ofta säga: ”Om nu ni kristna har ett budskap att komma med som är så bra som ni påstår, varför odlar ni det då bara inne i era kyrkor? Varför går ni inte ut med det, så att vi andra, som inte vågar oss in i kyrkorna, kan få del av det?” Ja, det var bland annat det som Anden visade oss – hur man går ut med budskapet. Först lärde han oss hur vi skulle använda det tillsammans. Och sen hur vi skulle gå ut med det. Och uppriktigt sagt: vi har nog aldrig haft så roligt i kyrkan som vi hade under denna Andens tid. Då började vi förstå något av det kommande gudsrikets karaktär. Kom med så får du se!

Varmt tack till alla som delat med sig av sina erfarenheter och uppmuntrat mig att skriva den här boken!

Lillemor Hallin

Kapitel 1

Kristenheten i Danderyd och Täby församman för att finna sin gemensamma kallelse.

Maj Starck – En brinnande ekumen i Danderyds församling

Det är bara *tillsammans* som vi kan bygga upp Guds rike. Det betyder att vi kristna måste komma tillsammans. Och någonstans måste man börja. Först igång med ekumeniskt arbete i Sverige var man i Lunds domkyrkoförsamling, med en ekumenisk gudstjänst år 1960. Därefter följde Danderyd och Täby med sin första gemensamma ekumeniska gudstjänst år 1963, i Danderyds kyrka. Dessa båda grannkommuner har alltid hållit ihop i sitt ekumeniska arbete.

Idén om en årlig bönevecka för kristen enhet föddes och spreds vid denna tid från land till land genom den katolske prästen i Lyon, abbé Couturier. Från 1937 hade han en ivrig förespråkare i Sverige i fader Gunnar Rosendahl. Jag tycker själv att det är lite komiskt, lite av Guds humor i att pionjären hette Couturier, Skraddare. Liksom skraddaren syr ihop de mest olikartat tillklippta delar till snygga och välsittande klädesplagg, så kan Gud ta kristna från alla möjliga olika traditioner och sy ihop dem till nya, kärleksfulla och starka grupper, lemmar i Kristi kropp. Och han kan låta sin helige Ande verka genom dem på de mest märkliga sätt.

Det hela började hos oss i Norrort, det vill säga i Stockholms norra förorter, med en kyrkvärd i Svenska kyrkan, Maj Starck. Hon var skulptör, välkänd för sina dopfuntar, skulpturer och reliefer i många kyrkor och i andra, även icke kyrkliga, institutioner runtom i landet. 1959 fick hon i sin hand en fransk broschyr om en bönevecka för kristen enhet. Där stod med stora bokstäver: VAD GÖR VI FÖR DE KRISTNAS ÅTERFÖRENING? – ”Det där högg tag i samvetet,” berättade hon ofta. ”Jag är ju född ekumen.” Och hon blev en brinnande ekumen för resten av sitt liv. Hennes far var präst och hennes stora mål i livet var att alla kristna skulle kunna förenas vid samma nattvardsbord. Hon satte igång ett intensivt arbete för att få präster,

pastorer och lekfolk att fatta att detta, de kristnas återförening, det var Guds vilja. Och det var inte så lätt att få kristna människor att inse detta.

Maj Starck samlade all information som hon kom över om ekumeniska böneveckor som hållits i Graymore i USA sedan 1908, om ekumeniska samlingar i Holland, om ekumeniska förböns gudstjänster som hållits i Lyon sedan 1935. ”Murarna som skiljer oss åt når lyckligtvis inte ända upp till himlen,” skrev den ortodoxe metropolitens i Paris 1935.

1963 lyckades hon alltså äntligen få till stånd en gemensam ekumenisk gudstjänst för både Danderyd och Täby, i Danderyds kyrka, efter ett intensivt förarbete. Många präster och pastorer var förfärligt rädda. Det var Maj Starck också. Så här berättade hon själv: ”Jag stod i sakristian i Danderyds kyrka, ensam, och väntade på alla de här uppskrämda prästerna och pastorerna. En del av dem hade jag aldrig ens träffat tidigare. Mina knän skallrade och jag var rädd att jag skulle svimma. Först av alla kom pingstpastorn. Han räckte mig handen och presenterade sig: ’Frisk’, sa han. ’Starck’ sa jag. Efter den presentationen kunde vi inte hålla oss för skratt.” Nervositeten släppte lite.

Denna gudstjänst blev inledningen till ett ekumeniskt arbete i Danderyd och Täby som under 1970- och 80-talen och ända in på 90-talet, fortsatte att utvecklas till något alldeles unikt. Man började med ekumeniska samtalsdagar och gemensam bön hos Birgittasystarna i klostret i Djursholm. En inbjuden talare inledde, varefter man samtalade i grupper. Man upptäckte varandra, lärde känna varandra, fick inblick i varandras historia och varandras sätt att tänka. En grund lades för den utveckling som skulle komma att ske. Maj Starck sade själv: ”Vi började känna samhörighet inom Guds folk. Det handlade om kärlek: att ge och ta emot utan konstlade gränser och åsiktsgrupper.” Jag är glad att hon själv fick uppleva detta. Det är så många pionjärer, de flesta tycks det mig, som aldrig får någon som helst uppmuntran för sitt verk, trots att de ofta utfört ett fullkomligt övermägtigt arbete i motvind under livstiden.

Missionspastorn Ragnar Karlsson, då engagerad i Enebykyrkan, Danderyd-Täby Frikyrkoförsamling, berättar: ”Konstnären Maj Starck tog flera initiativ till möten mellan olika kristna samfund och ofta var dessa förlagda till Birgittasystrarnas kloster i Djursholm. Vi firande nattvard tillsammans. Biskopen för den katolska kyrkan i Stockholm gav dispens för dessa speciella samlingar. Nattvardsgemenskapen upphörde efterhand då ledningen för den katolska kyrkan ännu inte öppnat för andra än katolska kristna att dela nattvarens gåvor.”

Så småningom började man fördjupa Böneveckan för kristen enhet genom att träffas i olika kyrkor varje kväll i denna vecka och avsluta den med en gemensam gudstjänst i Danderyds kyrka med en inbjuden talare.

Från 1979 organiserade Maj Starck bussresor för församlingsbor från Danderyds församling till Lyon, för att man där skulle inspireras i böneveckans världscentrum. Under 1980-talet drog hon sig tillbaka från det ekumeniska arbetet av åldersskäl. Men hon hade satt igång en livskraftig och kärleksfull process, som gjorde att ekumeniken inom Danderyd och Täby fortsatte att utvecklas och finna ständigt nya former.

Att kristenheten kommer samman är alltså en förutsättning för att Guds rike ska kunna växa fram.

Kapitel 2.

Läkedom och befrielse ger kraft att tjäna

Bönen för helande växer fram i Vårfrukyrkan i Täby

1972 vände sig några lekmän i Vår Frus katolska församling till sin kyrkoherde Clyde Rausch, för att de längtade efter en djupare gudsrelation. Pater Clyde hade då varit några år i Sverige, men det hade varit en tung tid. Svenskarna verkade så materiella och likgiltiga inför all religion. Det fanns inget liv i gudstjänsterna. Jesus sände ju ut sina lärjungar till alla folk. Det måste ju även gälla Sverige. Men hur skulle man nå svenskarna?

P Clyde hade emellertid sedan en tid börjat förstå att det nog ändå var vi kristna som inte var tillräckligt brukbara i världen för Gud. Han tog en sabbatstid i sitt hemland USA. Där fick han upp ögonen för nödvändigheten av bönegrupper, där människor kunde ta ett aktivt ansvar för varandra. När han återkom till Sverige 1973 bildades därför en liten grupp i församlingen bestående av den lilla kommuniteten på tre Oblatmissionärer – pater Clyde Rausch, pater James (Jim) Meysenburg och pater Kasper Deis – samt några katolska lekmän och några från Svenska kyrkan som gärna ville vara med. Man läste bibeln, sjöng ur dåtidens primitiva, stencilerade psalmbok, tillverkad av pater Bulloni på katolska kyrkans vind i Gävle ("Bullens bok"), samtalande lite om andliga ting och läste böner innantill. Det var tröga möten, inte särskilt givande. När jag gick hem därifrån tänkte jag ofta: det här är inte mycket att spilla tid på.

Nu hoppar vi fem år framåt i tiden för att sedan återvända hit, till 1973: Tidningen Dagen kommer på besök till Vårfrukyrkan, enligt en artikel 16 september 1978, till en UNDERBAR GEMENSKAP mellan katoliker, pingstvännen och lutheraner, denna "unika bönesamling" i Täby. Journalisten beskriver mötet:

Katoliker, lutheraner, pingstvännen, alla sitter de där i ring och samtalar, beder och sjunger tillsammans. – Det är en underbar gemenskap. Den lever jag på hela veckan, säger en strålande

glad lutheran och skiner som solen av glädje.

Det är de unika bönesamlingarna i Vår Frus Katolska kapell i Täby det handlar om, försätter reportern. Hit kommer varje måndagskväll kristna ur alla kyrkor och samfund för att bedja tillsammans. Här tar man sig tid till att lyssna till vännerna, när de lägger fram sina böneämnen och problem. Och här säger alla "Amen" som ett instämmande i den bön som betts. De deltagande sjöng körer, bad för varandras böneämnen, berättade om under som skett och andra bönesvar man fått, och vännerna gladdes med den som berättade om Guds ingripande.

Här finns lärare som vill ha hjälp i bön för någon elev. Pastorer ber om förbön för svåra själavårdssamtal som ligger framför. Man ber för det nystartade RIA-arbetet. Man ber om enhet och att Gud ska ta bort blockeringar som hindrar Andens verk. Man ber för enskilda medlemmar i olika kyrkor. Allt i en frisk och spontan atmosfär. Kvällen avslutas med en enkel förtäring.

Bönegruppens främsta uppgift är att fungera som förebedjare. Och man har verkligen fått uppleva bönesvar. Människor har blivit friska. Och personer som blivit friska har annonserat om samlingarna för andra, enligt regeln "saken kungör sig själv," säger Clyde Rausch, mannen som står i spetsen för bönesamlingarna..."Deltagarna i bönesamlingarna har blivit uppfyllda av glädje. De har fått bli till stöd för andra människor. Förr var de tillbakadragna, nu är de fyllda av frimodighet och glädje. Jag har fått helt andra förväntningar. Det finns ingenting som inte kan förändras genom Kristus."

Deltagarna berättar att bönestunderna på måndagskvällarna har blivit en verklig kraftkälla. Och för den katolska församlingen har det blivit en början till att nå ut till allt fler människor, särskilt sådana som är nedtryckta av olika problem och bekymmer. Gruppens medlemmar gör också hembesök hos sjuka människor och ber för dem. "Vi gör som det står i Jakobs brev," säger Clyde Rausch. "Så vi har en liten gudstjänst i hemmet, där både förebedjarna och den som får förbön

får tillfälle till syndabekännelse, så att inget står i vägen för Guds handlande, ” påpekar Clyde.

Samlingarna har bidragit till en allt bättre gemenskap mellan alla kyrkor och församlingar i Täby.

Så långt Dagen. En helt ny anda hade alltså kommit in i sammanhanget. Vad hade egentligen hänt?

Nu går vi tillbaka till år 1973, ett år så färgat av missmod. Men en dag upptäckte p Clyde en bok om bön för helande. Han läste boken. Alla de tre prästerna läste den. De började lägga händerna på varandra och be om läkedom för varandra. En ny värld öppnade sig för dem. Jag hade själv just då fått en lärartjänst på ett seminarium i Stockholm. En student, Kriss Wihlborg, stack en dag en bok av Agnes Sanford i min hand: Andens helande gåvor. ”Läs den här. Jag vet att den är för dig, ” viskade hon i mitt öra. Kriss och jag kände ännu inte varandra och visste inte någonting om varandra. Kriss var ännu inte kristen, men fick snart en kraftfull kallelse. Jag var en ganska ljummen katolik. Jag visste heller inte att Jesus botade människor idag – genom oss. Men nu fick jag veta det, till min stora förvåning. Boken handlade just om detta. Även min kallelse blev väl så stark.

Jag hade nyligen flyttat ihop och bildat en liten kommunitet med Kerstin Jonsson. Hon tillhörde då Svenska kyrkan medan jag, som sagt, var katolik. Vi var båda knutna till den lilla tröga katolska församlingsgruppen. Vi högläste boken från Kriss under sommarsemestern för varandra. Kort därefter blev Kerstins syster Ulla-Britta i Uppsala svårt sjuk i cancer. När vi hämtat oss något från chocken beslöt vi att handla enligt boken. Det hade då stått *moribund*, döende, i fem dygn i journalen. Kerstin gick tillsammans med sin ungdoms studentpräst, Figge Sidwall i Uppsala, till den sjuka. De bad och smorde henne med olja. Sjukdomen vände och docenten skrev i journalen: ”En högre makt ingrep. Patienten tillfrisknade.” Han förklarade för Ulla-Brittis väninna, en sjuksköterska i ledande ställning, att detta skulle medicinen aldrig kunna göra.

Som för att få oss att fatta att det här var en kallelse till både oss och till våra vänner i den lilla tröga bönegruppen lät Herren snart ett

under ske också i denna grupp. En äldre man från Svenska kyrkan, Rudolf Bergling, som just kommit med i gruppen, hamnade på sjukhus, totalförslamad efter sin andra stroke. P Clyde besökte honom för att be för hans helande, enligt gruppens önskan. Händelsen blev så dramatisk att den uppmärksammades genom en artikel av Eva Cron-sioe-Ihlar i Evangelii härold (nr 29, 1978). Här följer några glimtar ur artikeln:

Rudolf storgrät av glädje. En katolsk präst kommer till sjukhuset och ber för honom som inte är katolik! Det var tolv sängar i rummet, så Rudolf tyckte att de skulle sätta en skärm runt hans säng. ”Nej, gör inte det, ” sa prästen. ”Det är bara bra om det stänker lite välsignelse på de andra också.”

P Clyde smorde honom med olja och de bad tillsammans. Det var en stilla och underbar stund. Så gick p Clyde sin väg. Då kom Rudolf ihåg att han ville säga honom något. ”Så jag rusa-de upp ur sängen, ut genom salen och iväg genom den långa korridoren”, berättar han. ”Jag sprang förbi tolv rum. Men han var redan försvunnen. Då gick det upp för mig var jag var. Nä-men, nu ramlar jag, tänkte jag. Jag kan ju inte gå utan bockar och käppar. Jag funderade på hur jag skulle få tag i en rull-stol.”

”Då såg jag en bild på väggen, tydlig som en tavla. Det var lärjungarna i båten på sjön och Jesus som kommer gående på vattnet... Den ivrige Petrus ville gå honom till mötes på vatt-net. Det gick bra så länge han såg på Jesus, men när han såg på vågorna började han sjunka. Då kom det till mig: detta är din situation. Se på Jesus så kan du gå. Sedan såg jag Herrens underbara ansikte, och han sa: följ mig! Han gick före och jag efter.”

Rudolf fick inte så mycket sömn den natten. Men han vaknade ändå utvilad och pigg. Det var då han började fundera över vad han hade haft för sig dagen innan. ”Då kom jag ihåg att jag varit ute och sprungit.” Rudolf slängde av sig täcket och bestämde sig för att pröva igen. Jodå, benen bar och han kunde utan svårighet promenera ut i tvättrummet... ”Jag ville åka

hem meddetsamma, men det var ett prov som de envisades med att ta. Det provet visade inga tecken på hjärnblödning.” – Snabbt tillfrisknande. Återvänt hem, står det i journalen.

”Genom Guds nåd och ingripande i mitt liv har jag också fått uppleva den där omedelbara närheten mellan Gud och människa. Annars blir det så lätt ridåer mellan oss. Men nu har han visat sin omedelbara närhet,” sammanfattar Rudolf sin erfarenhet.

Kerstin och jag, för vår del, började ana en kallelse. Men hur skulle vi gå vidare med den?

Signe Larsson, Breidagård och Helhet genom Kristus

Signe Larsson, diakon i Svenska kyrkan och föreståndare för stiftsgården Breidagård utanför Uppsala, införde vid denna tid en själavårdsmodell i Sverige som så småningom utvecklades till rörelsen Helhet genom Kristus, HgK. Under en konferens i England 1971 kom hon i kontakt med Anne S White från USA, hemmahörande i episkopalkyrkan och grundare av Victorious Ministry Through Christ, VMTC. Hon hade, med Guds hjälp, utformat en metodik för ett så kallat förbönssamtal, där en person leds från ett liv präglad av synd, negativa minnen och bundenhet ut i den frihet och till den läkedom som Gud vill ge varje människa. Inte sällan följde då även fysisk läkedom. Nu var hon sänd av sin biskop ut i världen för att undervisa om detta. Signe Larsson förstod att ett sådant redskap behövdes för att stärka kristenheten också i Sverige. Anne White inbjöds till vårt land 1972 och återkom sedan årligen under mer än tio år till Breidagård för att utbilda själavårdare, tills utbildningen fann sin svenska form.

Stiftsgården Breidagård kom under många år att vara ett verkligt hem för Kerstin Jonsson och mig och hundratals andra, som växte i kallelsen att be för människors läkedom – läkedom till hela människan. Så utvecklades i vårt land själavårdsrörelsen Helhet genom Kristus, vars medlemmar idag utbildar ledare av förbönssamtal, undervisar i församlingar, anordnar kurser i läkande förbön samt själva bedriver själavård för helande av hela människan – ande, själ och

kropp.

Kerstin och jag lärde känna Signe Larsson 1974. När vi fått vår allra första förbön för helande av våra inre sår kände vi oss fyllda av frid och glädje på ett sätt som vi aldrig tidigare upplevt. Vi insåg att vi ville lära oss mer för att kunna hjälpa andra. Vi hade också våra erfarenheter av Ulla-Brittas och Rudolfs fysiska läkedom bakom oss. Signe Larsson sände oss till England för någon månads studier. Det blev med tiden flera studieresor dit.

Studieresa till England

Den anglikanska kyrkan har under hela 1900-talet mycket aktivt arbetat med att utveckla bönen för helande som en viktig del av kyrkans verksamhet. Andra kyrkor i den engelsktalande delen av världen, både den katolska och de frikyrkliga, har inspirerats av detta. Där finns alltså en oerhörd skatt av kunskap och erfarenhet. Den ursprungliga inspirationen är givetvis Jesu eget liv och undervisning, som vi tar del av genom bibeln. Vi besökte nu "healing homes", pensionat kan man säga, dit människor kommer i tvåveckorspass för personlig bön för helande. Vi besökte sjukhuset Burrswood, vars första grund lades av Dorothy Kerin med det lilla helandehemmet S:t Raphael redan 1929, och där helande bön än idag praktiseras jämsides med den medicinska behandlingen, ofta med förvånande resultat. Sjukhuset är till alla sina metoder godkänt av den engelska Socialstyrelsen och arbetar med medicinsk vård i kombination med regelbundna förbönsgudstjänster, där man lägger händerna på de sjuka och ber för deras helande.

Vi fick förbön i London Healing Mission, där gudstjänster med individuell förbön leddes av en anglikansk präst tillsammans med några lekmän. Vi fick kontakt med kommuniteter och andra institutioner från olika samfund där man ber på samma sätt. Vi bodde några dagar på varje ställe för att kunna ta in så mycket som möjligt av den kunskap och erfarenhet som fanns där. Genom sjukhuset Burrswood fick vi dessutom en ny vän, Gunhild Knoop, som visade sig bo i Danderyd, knappt ett par kilometer från oss. Hon hade, till sin förskräckelse, fått Guds kallelse att översätta engelska böcker om helande till svenska (själv ansåg hon sig inte vara skrivkunnig) och

hade vid det här laget hunnit med sexton stycken – böcker av den amerikanska pionjären Agnes Sanford, av Burrswoods grundare Dorothy Kerin, av medarbetaren Ruth Farr, av den anglikanske prästen Roy Jeremiah vid London Healing Mission, av Anne S White och många fler. Hon blev till en oerhörd uppmuntran för oss och försåg oss dessutom med ett bibliotek att växa med.

Speciellt för den helande bönen i England och den övriga engelsktalande världen är, att den på ett mycket seriöst och oaffekterat sätt under lång tid fått tränga in i kulturen, i ”världen”. Man har hela tiden verkat för ett samarbete mellan medicinskt och andligt botande. Flera ”healing homes” och andra institutioner och organisationer har en liknande inriktning. Den engelska Socialstyrelsen ser positivt på denna verksamhet, där många verkligt omdömesgilla kristna yrkesmänniskor är engagerade.

Idag kan man egentligen inte tala sakligt om helande utan att också nämna alla de ”underverk” som den moderna medicinen åstadkommer, och hur den har förändrat människors syn på sjukdom från att vara en olycka att bara passivt böja sig under till att bli något som kan botas. Även medicin är en Guds gåva. Enbart smittkopporna, för att nämna ett exempel, skördade under åren 1749 -1800 i Sverige 270 000 dödsoffer, i första hand barn. 25 % av alla barn som då dog i Linköpings stift, till exempel, gjorde det på grund av denna sjukdom. De som överlevde var märkta för livet av ärr, blindhet, dövhet eller mentala skador. Till detta kom alla andra vid denna tid livsfarliga sjukdomar, som polio, TBC, röda hund, scharlakansfeber, mässling och påssjuka. Före 1850 dog två barn av fem före tio års ålder i vårt land. Medellivslängden för en kvinna omkring 1850 var 47,5 år, för en man 44 år. Ända långt in på 1900-talet kunde en helt okomplicerad blindtarmsoperation leda till döden. Det är mycket som har bidragit till att totalt förvandla situationen: vacciner, nya mediciner, smärtstillande medel, en ny kunskap när det gäller hygien, flera läkare, nya operations- och sjukvårdsmetoder samt en helt ny syn på och kunskap om det mänskliga psyket och dess sjukdomar.

Vi är som kristna kallade att ha en djup och stark relation till Jesus Kristus. Vi ska vara fyllda av helig Ande och verka med alla Andens gåvor. Men en del kristna förebedjare har, kanske i reaktion på mot-

stånd från omgivningen, men ofta på grund av bristande kunskap och ledning, utvecklat ett slags överandlighet som ibland kan tange-
ra det neurotiska. Det inger inte förtroende utåt. Vi ska självklart be
för sjuka, men i vissa sammanhang kunde detta kanske göras på ett
ödmjukare och klokare sätt. Själva ber vi gärna tillsammans med
präster, diakoner och ordenssystrar (nunnor), med kristna läkare,
sjuksköterskor, psykiater och annan sjukvårdspersonal. Deras yrkes-
kunnighet och erfarenhet i kombination med deras tro är ett stort
stöd för oss och även för dem som vi ber för.

Hela den engelsktalande världen, är rikt utvecklad på helandets om-
råde. Vår vistelse i England avslutades med en anglikansk konferens
där vi även deltog i ett fyra dagar långt seminarium om helande, lett
av den amerikanske katolske professorn Francis MacNutt, författare
till den då nyutkomna boken Healing (som senare översatts till
svenska med titeln Helande för hela människan. Bokförlaget Libris
1979).

Utbildning på Breidagård

1975 genomgick Kerstin Jonsson, kyrkoherde Clyde Rausch och jag
utbildning i förbönssamtal på Breidagård för Anne S White. Senare
anslöt sig även våra två övriga katolska präster, p James Meysen-
burg och p Kasper Deis samt flera personer i vår församling, liksom
många präster, pastorer, diakoner och församlingsmedlemmar från
alla samfund i Täby och Danderyd. Många av oss var medlemmar i
Danderyd/Täby Ekumeniska råd, som snart blev den gladaste och
mest helade och kreativa samlingen människor i Stockholms norra
förorter och som drog med oss alla andra. Vår lilla tröga bönegrupp
i församlingen förvandlades samtidigt till ett frimodigt sällskap där
man bad fritt och glatt tillsammans och spred en helt ny gemenskap
i församlingen. Många, även icke katoliker, drogs till gruppen som
bara växte och började knoppa av sig i nya bönegrupper, både inom
Katolska kyrkan och i ekumeniska sammanhang.

Skola för helande i Danderyd/Täby

Den lilla tafatta bönegruppen i Vårfrukyrkan fick alltså nytt liv och
nya krafter. Människor strömmade till från alla kyrkor och samfund
mellan Södertälje och Märsta. Alla som samlades deltog aktivt med

förslag på sånger, läste bibelord, delade med sig av förböns- och tacksägelseämnen och bad fritt ur hjärtat. Kyrkoherden spelade gitarr och efter varje bön instämde hela gruppen med ett kraftfullt ”amen.”

Det skedde mycket helande. En man från Åland, till exempel, stappade in dubbelvikt av ryggsmärtor. Efter den förbönen inställdes hans planerade operation. Nästan alla bönekvällar avslutades med bön för helande och många botades. Allt detta ledde till att p Clyde efter något år utsåg Kerstin Jonsson och mig till att ”se till att människor tränades i att be för helande av sjuka”. Vi kunde ”starta en skola eller vad vi ville.” Vi startade en skola i vårt hem, skrev en kursplan med stöd av Francis MacNutts bok Healing och inbjöd till ekumeniska kurser. En kurs omfattade sex timmar under fem lördagar samt en avslutande helg i internat i ett av Birgittasystrarnas kloster, antingen i Djursholm eller i Uddnäs utanför Falun. I varje kurs fanns 20 deltagare från alla kyrkor.

Lördagarnas inledande undervisning sköttes av Kerstin J och mig, enligt önskemål från kyrkoherden. Efter en sopplunch och lite vila följde så tre timmars praktik i fyra grupper med fem deltagare plus en ledare i varje grupp. Gruppledare var p Clyde, p Jim, Kerstin M och jag. P Kasper var resursperson och kunde gå in och ut i grupperna eller kallas vid behov. Vi tränade på detta sätt cirka 120 personer – pastorer, präster, nunnor, diakoner och lekfolk från alla samfund, något fler protestanter än katoliker. Alla välsignades till sist och sändes ut i tjänst.

Helande gudstjänster – offentliga och i hemmen

Under flera år anordnades också, under de katolska prästernas ledning, offentliga ekumeniska gudstjänster med personlig förbön, där präster, pastorer och lekfolk från alla samfund i Täby och Danderyd medverkade. Vi for också i grupper, i regel ekumeniska, hem till sjuka och bad med dem. Eller de sjuka fick komma till den katolska prästgården eller till vårt hem, dit vi då kallade ihop en grupp för att tillsammans be med dem. Vår ekumeniska bredd gjorde stort intryck på alla. De flesta spontant hopsamlade bönegrupper för helande bestod av både pastorer, präster och lekfolk, både pingstväänner, katoliker, baptister, missionsförbundare och medlemmar från Svenska kyrkan.

Vi undervisade även i telefon, så att människor, som bodde långt ifrån oss, själva skulle kunna be för sina sjuka. Det kom glada budskap från alla håll i Sverige: deprimerade fick glädjen tillbaka, äktenskap lappades ihop, ovänner blev sams, operationer ställdes in, blinda såg, döva hörde, lama gick... Allt tycktes möjligt. En kvinna ringde, förtvivlad över att hennes gode vän fått en omfattande stroke. Han var nu förlamad, blind och kunde inte säga ett ord. Vi undervisade i telefonen. Kunde de vara två som bad tillsammans? Jodå, det fanns en till. Om det gick framåt aldrig så lite, skulle de tacka Gud för detta, förklarade vi. Om det gick bakåt fick de bara vila i det och be vidare i frid och total förtröstan, utan all oro. Ber man om helande i tro och förtröstan så sker alltid en läkedom – ibland exakt den man ber om, men ibland en annan läkedom: en ny glädje, ny tro, en ny syn på sjukdom och död. Vi ber, men det är Gud som handlar. Det händer att man får hjälpas åt att upptäcka det helande som faktiskt skett. I en stark trosmiljö sker dock ofta den läkedom som man ber om.

Sedan gick det något år. Vi hörde ingenting. En dag träffade Kerstin den kvinna som ringt upp oss. ”Hur gick det för den gode vännen?” frågade hon. ”Blev han lite bättre?” – ”O, förlåt, har vi glömt att berätta?” svarade hon. ”Han är skidlärare i Lappland numera.”

Inte sällan fick vi oss ett gott skratt. ”Ja, med mig har egentligen ingenting alls hänt.” sa en person som tidigare varit påtagligt irriterad, med stora relationssvårigheter, ”men det konstiga är att varenda människa i min omgivning nu har blivit helt annorlunda.” I det förvånande tillstånd som de hamnat i efter förbönen var det inte så lätt för alla att sortera ut var helandet ”satt sig” någonstans – i dem själva eller i alla andra. Men att någonting hänt var helt klart.

Behovet av helande inom enbart det fysiska området var, överraskande nog, mer ovanligt. Längtan efter läkedom av hela människan var däremot mycket utbredd. Med hjälp av våra präster och övriga vänner från vår egen och alla andra kyrkor och samfund i vår omgivning kunde vi också ge våra egna arbetskamrater, vänner, chefer, mina studenter och mängder av andra människor chansen att få börja ett nytt liv. Människor strömmade till i hundratal från alla delar av Sverige och även från Norge och Åland. Man tog verkligen emot läkedom.

Kapitel 3.

Helandet sprider sig i Täby och i Danderyd

Barbro Ericson, Hemmet för helande och bönegruppen i Mörby Centrum

En person som spred läkedom omkring sig i ovanligt hög grad var Barbro Ericson, syster Barbro, i många år distriktssköterska i Mörby Centrum i Danderyd. Hon tillhörde Enebykyrkan, Danderyd-Täby Frikyrkoförsamling, och verkade både med sina egna medicinska kunskaper, med Anden och med andras förböner och praktiska insatser som hjälp. Här några exempel:

Vår lilla kommunitet, Kerstin Jonsson och jag, bodde först i Danderyd. Tillsammans med vår vän Kerstin Magnusson bosatte vi oss efter några år i den största lägenheten i Mörby Centrum, för att öppna ett hem för helande på engelskt vis. Där tog vi under flera år emot människor som behövde hjälp att starta på nytt i livet. En del stannade kanske några dagar för att vila ut, andra några veckor, några månader eller någon gång ett helt år. De fick leva i en gemenskap, vilket var helande i sig. De fick samtal och förbön till läkedom för alla gamla sår och misslyckanden som hindrade dem från att leva "på riktigt" och de fick en ännu större gemenskap och ännu mer stöd, dels genom att delta i våra kurser om de orkade och ville, dels genom att tas emot i den mogna ekumeniska bönegrupp som snart skulle komma att samlas en kväll varje vecka hemma hos oss.

Vi hade just flyttat in i den nya och större lägenheten. Det ringde på dörren. Det var syster Barbro. Vi kände henne ännu inte så bra. Hon förklarade att det fanns så mycket elände bakom Danderyds rika och vackra fasader. Hon behövde stöd av en bedjande gemenskap för att kunna hjälpa alla. Kunde vi möjligen starta en bönegrupp i vårt hem tillsammans med henne, där vi skulle ta ett särskilt ansvar för just Mörby Centrum? Vi svarade ja direkt.

Bönegruppen kom att bestå av sexton personer från alla Danderyds församlingar: några sjuksköterskor, en familjeterapeut, en, ibland två, präster, båda från Svenska kyrkan, en assistent i sjukuskyrkan, några lärare – från förskola till universitet, en affärsman, några byrå-

krater. Alla bodde och/eller arbetade i Mörby Centrum. Vi träffades för bön hemma hos oss en kväll i veckan.

Det fanns mycket att be för. Ett ungdomsgäng härjade utefter den vackra strandpromenaden. De kastade flaskor och stenar på de passerande. En tonårsflicka ledde gänget. Vi bad. Flickans mamma blev sjuk och flickan skickades bort en tid till sin fromma mormor. Hon kom tillbaka omvänd och trakasserierna tog slut.

Ibland krävdes också praktiska insatser. Vi var alltid noga med att inte röja människors identitet, i synnerhet för utomstående. I regel visse vi inte ens själva namnet på den eller de vi var med och hjälpte. En blottare gick omkring och skrämde folk i centrum på nätterna. Man gick runt med namnlistor avsedda för polisen. Karl'n skulle bort! När listan nådde Barbro tog hon den bara och sa: "Den här tar vi hand om." Sedan såg man aldrig den listan mer. Självt gick hon ut till blottaren på natten, följde honom hem, fann en sjuk hustru som inte kunde sköta ett hushåll och ett antal bleka, blyga och mobbade barn i trasiga och smutsiga kläder. Här blev det fråga om både förbön, undervisning i matlagning och hemvård, insamling av kläder, iväg med mannen till arbetsförmedlingen, barnen till kanotläger, så de fick kamrater... och så Barbros gedigna undervisning om ett sunt kristet liv. Som så många av Barbros projekt slutade det med konfirmation i kyrkan – av hela familjen!

Så hade vi de unga biltjuvarna, tonårsgrabbarna som förstörde och stal. I Barbros församling fanns en känd idrottsman. Pojkarna behövde lära känna en kristen idol, menade hon. Han ställde upp. Vi bad och pojkarna bakade pepparkakor, spelade fotboll och plockade svamp med sin idol. De var stormförtjusta. Inget annat grabbgång hade en idol som ville vara med dem. De blev sedda. Det blev folk av dem. Konfirmerade blev de också, vattenkammade, i en lång rad. Flera kom många år senare och tackade Barbro.

Jag fick själv en svår inflammation i en balansnerv. Jag visste inte vad som var upp eller ner. Ögonen darrade hela tiden, så jag såg bara ett virrvarr. Jag låg på sjukhus i månader, helt avsågad från allt. Kunde knappt ens röra på huvudet. Inte kände jag igen min egen mamma heller. Varje vecka gjordes en undersökning och doktorn

konstaterade att nerven var död. Den kunde inte få liv igen, enligt handboken. Och nästan varje dag kom syster Barbro, bad och tackade Gud för min läkedom.

En dag, efter fyra månader, när jag åter drogs på bår till undersökningen, kände jag att något hade hänt, jag visste inte vad. Synen var en smula bättre. Mitt i undersökningen skrek den temperamentsfulle doktorn: ”Men den lever ju! Den lever ju!” Och så sprang han mot dörren med armarna i vädret och skrek: ”Det här är tvärs emot *alla* handböcker!!! ” Han sparkade upp dörren med ett brak – och i dörrhålet stod syster Barbro. Lugnt och tyst gick hon in till mig och sa alldeles stilla: ”Det beror helt och hållet på vilken handbok man går efter.”

En kvinna försökte ta sitt liv. Hon låg djupt medvetlös på sjukhuset. Enligt läkaren skulle hon inte överleva. Vi bad. Barbro gick till sjukhuset, lade händerna på kvinnan och bad. Hon vaknade, mot alla odds. Nu skulle hon kanske överleva, enligt doktorn, men det hela skulle ta mycket lång tid. Barbro inriktade sig på högst tre veckor och gick nästan dagligen till sjukhuset och bad med henne. Vi andra skickades ut åt olika håll för att förbereda hennes nära förestående hemkomst och mottagande hemma. Några sändes till hennes hem för att förbereda man och barn, några till kyrkan för att förbereda prästen och församlingen. Jag gick till arbetsplatsen, där jag själv arbetat tidigare, för att förbereda alla där.

Det tog inte ens tre veckor förrän kvinnan var hemma igen. Hon hade aldrig tidigare anat att livet var så underbart. Barbro kallades då och då till sjukhuset för att inför läkare och övrig personal förklara varför just hennes patienter blev friska snabbare än andra och höll sig friska längre än andra. Hon berättade då om bönegruppen. Alla var förstummade och faktiskt – imponerade.

Den helande verksamheten spred sig åt alla håll. Medlemmar från alla församlingar deltog i kurserna i vårt hem. Kurser och annan träning hölls också i flera av de andra församlingarna, både i Danderyd och i Täby. Många sökte sig också till Helhet genom Kristus' utbildning på Breidagård. Man kunde snart få läkande förbön inom hela kristenheten i våra två kommuner.

Helande bön i Petruskyrkan, Svenska kyrkan, Danderyd.

Mick Lidbeck berättar:

Rörelsen som blev känd som Helhet genom Kristus nådde in i vår församling i Petruskyrkan genom vårt ekumeniska samarbete. På Breidagård utanför Uppsala samlades kristna från olika samfund för undervisning i själavård, där den uppsökande får möta två personer för djupgående samtal som leder över i förbön. Då flera av oss i Danderyd och Täby gått igenom denna utbildning började vi inbjuda till förbönssamtal i de olika församlingarna. De kopplades snart också till förbönsgudstjänster i våra kyrkor.

I Petruskyrkan hade vi förbönsgupper som träffades regelbundet och bad för vår församling. Vi bad för det och för dem som kom upp i våra samtal i gruppen.

I vår huvudgudstjänst hade vi tillfälle för förbön efter predikan. Min man Magnus, som är präst, frågade om någon i församlingen ville att vi skulle be för något särskilt. En gång räckte en liten flicka upp handen och sa med hög röst: ”Jag fick en lillebror igår!” Magnus frågade henne om hon ville att vi skulle be för honom. Hon nickade och log med hela ansiktet, medan pappan såg lite generad ut.

Jag minns när vi första gången skulle fira en förbönsgudstjänst. Vi undrade om några skulle våga gå fram och lägga händerna på dem som önskade förbön framme vid altarringen. Vi tog kontakt med några vänner som var vana vid förbönsgudstjänster. ”Ni kan väl komma och gå fram som förebedjare, så att andra också vågar göra det”, bad vi dem. Men de hann inte fram – flera från vår egen bönegrupp hade redan blivit så frimodiga att de vågade gå fram.

Hela hela människan-dagar

ingår i programmet för Helhet genom Kristus. De hålls i regel i internatmiljö under ett veckoslut, med själavårdande undervisning, gudstjänster, samtal och förbön, måltider och annan gemenskap. Sådana dagar arrangerades flera gånger under de här åren. Men eftersom alla våra deltagare bodde i närområdet behövdes ingen internatmiljö, då alla kunde sova hemma. På dagarna kunde vi därför fylla en hel kyrka och inte bara arbeta med en liten grupp. I både Dande-

ryd och Täby fanns många, både män och kvinnor, präster, pastorer och lekfolk, som utbildade sig till förbönsledare inom Helhet genom Kristus. Vi tillhörde alla kyrkor och samfund men samarbetade i enhet. Vi kunde alltså under en eller ett par dagar ha undervisning, samtal och förbön med en ganska stor skara människor.

Om ekumenisk själavård

”Mycket positivt skedde genom den gemensamma själavård som utvecklades med åren genom den helande bönen”, säger pastor Stig Öberg i pingstkyrkan i Täby. ”Ibland kan det vara bra för en pastor eller präst att kunna hänvisa till en kollega i ett annat samfund. För lekfolket är det naturligt att hjälpa varandra och be för varandra över alla samfundsgränser.”

”Behovet av själavård växte fram i det som skedde bland Guds folk i Täby och Danderyd,” framhåller pastor Nisse Bergman i samma kyrka. ”Dels behovet av själavård bland människor som kom i vår väg, men kanske i ännu högre utsträckning behovet av att själva få själavård. Det här var något nytt för oss pingstvännen. I gemenskapen med andra kristna, inte minst våra katolska vänner, började vi så smått förstå att vi missat något väsentligt. Det här var något som vi inom pingst inte tagit riktigt på allvar, eller ens ansett vara nödvändig. Bilden av en kristen som en som lever i ständig seger började få sig en törn, och vi förstod mer och mer att den inte riktigt stämde med verkligheten.”

”Här blev den själavårdsundervisning, som förmedlades inom Helhet genom Kristus, att bli till stor hjälp för oss,” fortsätter Nisse Bergman. ”Min församlingsföreståndare Stig Öberg mer eller mindre tvångskommenderade min hustru Annika och mig att gå igenom utbildningen på stiftsgården Breidagård utanför Uppsala. För det är vi honom djupt tacksamma. Vi har haft oerhörd stor glädje och nytta av det vi fick vara med om där. Upplevelserna var omtumlande. Här fick vi bekänna våra egna synder, få förbön och avlösning, och här fick vi möta syskon från alla tänkbara religiösa traditioner. Den enhet och kärlek bland Guds folk som vi fått ett smakprov på i gemenskapen i Täby och Danderyd bara förstärktes i den här miljön. Vi tog med oss de nyvunna erfarenheterna till vår församlingsgemen-

skap i Grindtorpskyrkan i Täby och började erbjuda människor förbönssamtal. Speciellt Stig kom att avsätta mycket tid för samtal och själavård. Herren har använt honom genom åren och han har fått vara redskap till befrielse och läkedom för många.”

Den ekumeniska, gemensamma inriktningen på helande av människor gjorde att kärleken bland alla kristna i området växte med tiden. Vi lärde känna varandra, varandras kyrkor och samfund. Fördomar försvann. Vi insåg att Gud egentligen inte vill bota bara enskilda människor. Han vill helt enkelt bota hela sin Sons, hela Kristi, kropp.

Kapitel 9

Avslutande tankar

Det har varit en stor glädje att skriva den här boken. Att få återknyta kontakten med de människor som en gång stått både mig och varandra så nära, som syskon inför Guds ansikte. Att än en gång tillsammans få jubla över de erfarenheter som vi en gång fått göra gemensamt. Att upptäcka att vi alla än idag bär dessa minnen i våra hjärtan som några av våra allra största skatter. ”Det var som om vi var med om en guldålder i kyrkans liv”, säger Mick och Magnus Lidbeck, vid den tiden prästpar i Petruskyrkan, Svenska kyrkan. ”Jag tror”, säger Nisse Bergman, då ungdomspastor i Pingstkyrkan, Grindtorpskyrkan, ”att vi alla som fanns med i det här sammanhanget upplevde att detta var... en livets gemenskap, där vi faktiskt älskade varandra”. Ja, vill jag själv tillägga, ”...och där kärleken till Jesus och gemenskapen med honom syntes i allas ansikten. Där mängder av människor blev helade och förnyade i sin kristna tro – och vi bara upplevde detta som självklart”. – ”Vi bär med oss åren och gemenskapen med våra trossyskon från den här tiden som en dyrbar klenod i våra hjärtan. Vår bön och förhoppning är att vi skall få uppleva tider då vi på nytt får stå sida vid sida och sjunga: *Genom allt Guds folk går ett band av kärlek*. Må så ske!” skriver Nisse Bergman.

”Alla är vi ett i Kristus. Så kunde vi se och uppleva att den kristna gemenskapen över alla samfundsgränser blev till ett vittnesbörd i Danderyd och Täby under senare delen av 1900-talet,” summerar dåvarande missionspastorn Ragnar Karlsson i Enebykyrkan.

Det är en intressant väg vi har fått gå, ledda av den helige Ande på kärlekens väg till enhet. Vi hade aldrig kunnat planera den själva. Först drogs vi samman från alla håll – av Gud själv i Maj Starcks gestalt. Många var rädda, inte minst prästerna och pastorerna. För att inte tala om Maj Starck själv! Men vi fördes, trots detta, ihop för att Gud ville visa oss att vi har en gemensam kallelse.

Då framgick det att vi inte klarade av den där gemensamma kallel-

sen av oss själva, eftersom många av oss hade så mycket rädslor, sår, skador och även synd, som fördomar om varandra, inom oss. Vi måste läkas, förlåtas och stärkas så att vi skulle kunna handla så som Jesus önskade och hjälpa även människorna omkring oss till läkedom och till en ny styrka, så att de i sin tur skulle kunna vara till hjälp för andra. Jag hörde för många år sedan en anglikansk präst predika om just detta, att utan helande blir evangelisationen ganska verkningslös. ”Se på Jesus i bibeln”, sa han. ”Antingen håller han just på att bota någon, eller har han nyss gjort det eller ska han precis till att göra det. Många människor kan inte ta emot ett budskap bara i ord om något som de inte har någon erfarenhet av. De måste se ett bevis på att ordet är verkningsfullt också.” Och så blev det för oss. Innan vi förstod vad som hände blev orden verkningsfulla. Det hände plötsligt underbara saker och gudsriket började växa och bli synligt bland oss. Guds kärlek blev alltmer tydlig. Fler och fler ställde upp till andra människors hjälp på olika sätt.

I den situationen behövde vi mer kunskap, mer andlig erfarenhet och mer ord för vår tro. Vi behövde kunna förklara den på ett klart och moget sätt för att kunna hjälpa andra människor till mognad och till modet att kunna tro, att den helige Ande kan verka också genom dem. Därför blev undervisningen viktig. Det startades bönegrupper och bibelstudiegrupper i mängd. Lärrika konferenser och kurser med olika inriktning ordnades ständigt. Allt fler människor drogs med och evangelisationen kom i centrum. Vi fick gemensamt ge vidare av allt det vi tagit emot. För på den här resan mötte vi så många fattiga människor, materiellt fattiga och andligt fattiga. Människor utan vare sig ord, tro, hopp, kärlek eller någon kunskap eller erfarenhet som kunde bära dem någon vart. Så många hade farit illa i livet. Och kärleken växte i oss. Vi hade ju fått så mycket som kunde delas med andra – med människor omkring oss i vår hemmiljö, i vår arbetsmiljö, fritidsmiljö, i hela vårt land, ja, även ute i världen. Då växte den gemensamma omsorgen om de fattiga fram, om de på olika sätt fattiga, i vår närmiljö och i alla delar av världen.

Medan hela denna utveckling av olika anledningar så småningom avtog hos oss i Danderyd och Täby hann den sprida sig till Sollentuna och landa i Kummelby kyrka. Och även där har den fortsatt – på lägre växel, precis som hos oss. Även där har man fått bygga en ny

kyrka, år 2000, fyra gånger så stor som den gamla.

Idag kan många av oss inte längre uttrycka vad vi varit med om. Det finns där inne, men man har inga ord kvar. Man blir ändå aldrig riktigt förstådd. Flera har fått gå in i den gemensamma smärtan att aldrig kunna göra oss riktigt förstådda när vi försöker berätta. Många, eller snarare de flesta av oss som var med, har redan lämnat den här världen. De har fått möta den riktiga verkligheten. Jag undrar ofta hur det känns. Att ha fått leva i en profetisk tid och miljö på en liten fläck här på jorden – och sedan hamna mitt i den stora verkligheten. Men det betyder ju också att vår gemenskap redan idag på ett påtagligt sätt sträcker sig mellan himmel och jord.

Det är ytterligare en sak som jag tänkt på: i den varma och entusiastiska ekumeniska erfarenhet som vi fick göra under några årtionden i Danderyd och Täby fattades ett par stora och betydelsefulla kristna familjer: de ortodoxa och den judekristna. Det fanns inte några sådana bland oss. Jag tänkte därför låta denna skrift avslutas med några uttalanden och vittnesbörd från tre personer ur dessa grupper för att visa på, att även bland dem finns en medvetenhet som skulle kunna ha passat väl in i vår vandring, om de bara funnits med där.

Kapitel 10

Några ortodoxa och judekristna röster

1. Två ortodoxa språkrör

Den förste är metropolit, idag i 80-årsåldern. En metropolit är en ortodox biskop över en större stad.

Metropoliten Georges Khodr i Beirut:

”Så som Kristi lärjungar framstår i våra dagar, insnörda i sitt samfundstänkande... kan de inte göra anspråk på att avbilda de gudomliga personernas enhet. Vi kommer aldrig att uppnå någon enhet om vi förblir sådana som historien gjort oss. Verkligen ikläda oss Kristus kan vi bara om vi stiger ut ur vår egen historia och... ifrågasätter den identitet som historien skapat åt oss...

Vi kan bli ett om var och en av oss... accepterar att dö.

Och förutsättningen för detta är att all samfundsteologi får dö och förvandlas till ett ord. Men det finns bara ett enda sanningens ord, och det är Ordet som var i begynnelsen, före all tid... Den enda identitet vi har är den som Kristus skänker oss. Utanför denna identitet är vi inte något annat än ett ofullgånget foster...”

Den andre var en koptisk munk i Egypten. Han levde 1919 till 2006. ”Kopt” är ett gammalt egyptisk ord för ”egyptier”. Den blomstrande kristna kyrka som fanns i Egypten innan islam och det arabiska språket tog över, kallas än idag för den koptiska kyrkan. Även den hör hemma i den ortodoxa grenen av kristenheten.

Munken Matta al-Miskin i Egypten:

”Idag är det som om Kristus genom splittringen är död och dold för världen... men den kraft som kyrkornas enhet frigör är en evangeliserande kraft för hela världen, ljudlös och utan ord...

Enheten kommer att fullbordas och uppfyllas genom att varje kyrkas jag dör så att Kristi jag kan leva i dem alla. Därefter frigörs en kraft, en uppståndelsens kraft, från kyrkan till världen och för världen,

samma kraft som uppväckte Kristus. Eller, för att vara mer exakt, Kristus uppstår i henne och hela världen får se honom!...”

Som jag ser det var det något av detta som vi alla upplevde under vår väckelsetid i Danderyd och Täby. Det är inte vår generation som har skapat den här splittrade situationen inom kristenheten. Vi har ärvt den. Men det är vi som lever i den idag, och det är bara vi som kan göra något åt situationen idag. Vi kan, och vi fick möjligheten, att upptäcka varandra... i Kristus. Vi fick börja älska varandra på ett helt nytt sätt och samarbeta på ett helt nytt sätt. Människor såg verkligen Kristus genom oss. Kyrkornas enhet i Kristi kärlek är alltså förutsättningen för att mänskligheten ska kunna möta Gud, till läkedom och befrielse. Men denna enhet förutsätter en djup omvändelse hos alla oss kristna i alla kyrkor, en omvändelse från samfundstänkande till Kristus själv, en omvändelse som till och med innefattar en form av död, men en död som är nödvändig för att Kristi enade kropp ska kunna uppstå och gå in i sin verkliga kallelse.

Öst och Väst vandrade tillsammans i nästan tusen år, visserligen med återkommande kriser, men dock..., innan den definitiva brytningen kom. Det har länge varit mycket missförstånd, förakt och rentav hat mellan oss. Nu har utvecklingen vänt och vi är på många sätt på väg tillbaka till den kärleksfulla enhet som vi är kallade till.

-o-o-o-o-o-o-o-

Men judenheten utgör ändå en klass för sig. Kristendomen föddes inom judendomen. Jesus var en judisk pojke som fick en helt judisk uppfostran. De tidigaste kristna var alla judar: Maria och Josef, apostlarna... Men redan på 100-talet tystnade den jude-kristna rösten i kyrkan. Det uppstod en spricka mellan oss och den sprickan blev med tiden absolut gränslös. Men idag har den jude-kristna rösten börjat tala igen. Ett litet exempel: i en jude-kristen ”synagogs-kyrka”, eller hur jag ska beskriva det, i Jerusalem var en god vän och jag år 2008 med om några enastående gudstjänster på fyra timmar vardera, som alla omspände hela vår kristna tros grunder, från bibelns första till dess sista sida. Den gamle rabbinen som ledde gudstjänsterna sa vid ett tillfälle: ”Det finns de som tycker att våra

gudstjänster är lite väl långa. Men vi har ju vuxit upp som judar allihop här, så vi har lärt oss att på Herrens dag ska man vara i Herrens hus!". Efter en av dessa gudstjänster fick jag möjlighet att intervjuva en cirka 75 år gammal man i församlingen. Här är hans berättelse:

2. En messiastroende judes röst:

Mina förfäder kom från Rumänien och Ukraina, men själv växte jag upp i USA. Redan i min ungdom blev jag lite nyfiken på Nya Testamentet. Jag hörde några kristna berätta om Jesus och jag gick och tänkte att jag skulle vilja veta lite mer om honom. Men hur skulle det gå till? En dag gick jag in i en bokhandel och hittade en hel bibel, med både Gamla och Nya Testamentet. Jag blev oerhört överraskad. Här fanns ju allting i min bibel med! Jag som alltid hade trott att de kristna hade förkastat den. Jag började läsa och fick se orden i Johannes första brev, kapitel 2:3: "Att vi har lärt känna honom förstår vi av att vi håller hans bud." Jag tyckte det verkade fantastiskt – att kunna lära känna Gud själv!!!"

Så småningom kom jag till Sverige tillsammans med min hustru. Vi var i Lund och hade just då inte funnit någonstans att bo. Då såg jag i ett fönster texten "Jesus är vägen, sanningen och livet". Och jag tänkte: "Om de tror på det i det där hemmet så har de kanske rum åt oss också." Jodå, vi fick bo där en tid. Redan andra dagen kom det en grupp ungdomar dit. De läste bibeln tillsammans med oss. De visade oss hur Gamla Testamentet pekar fram mot Nya Testamentet. De här ungdomarna var frikyrkliga. De frikyrkliga har alltid varit uppmuntrande och kärleksfulla mot oss. Katoliker ville vi inte ha kontakt med på den tiden. De brukade vara ovänliga och säga att vi har dödat Jesus.

Jag fortsatte att läsa Nya Testamentet. Jag såg att Jesus var en ortodox jude som hela livet kämpade oerhört med att göra Guds vilja och hålla alla hans bud. Detta läsande tog all min tid. Jag insåg först då att jag egentligen inte alls hade någon relation till Gud. Jag hade bara arbetat på att försöka behaga honom. Jag hade aldrig förstått att han har älskat mig först. Att han inget högre ville än att ge sin nåd, sina gåvor och sin kärlek till mig. Att min första uppgift var att ta emot allt detta från honom.

Denna insikt åstadkom en fullständig revolution i mitt andliga liv, ja i hela mitt liv. Jag började uppleva vad frihet i Kristus innebär, att ”om nu Sonen befriar er blir ni verkligen fria” (Joh 8:36). Det kom in en sådan glädje i mitt liv, en glädje som jag aldrig någonsin tidigare upplevt. Jag tog emot den helige Ande med alla hans fantastiska gåvor. Gud är så otroligt mycket större och kärleksfullare än jag någonsin hade förstått.

Bästa sättet att evangelisera judar är att visa dem att man har glädje i sin tro, att Gud verkligen älskar sitt folk och ger det frihet. Det judiska sättet att leva är fyllt av spänning, av ambitionen att alltid göra rätt för att behaga Gud. Men samtidigt är det tragiskt att man så ofta möter kristna som inte alls har denna glädje i sin tro. De har allting i huvudet och ingenting i hjärtat. De föreställer sig att kristen tro är en fråga om kunskap. De begränsar Gud och tar inte emot honom i sitt liv. Då har de heller ingenting att ge till andra.

Det var många år sedan jag gjorde denna upptäckt. Jag lever nu för att ge min tro vidare till andra. Det finns mellan 5000 och 10000 messiastroende judar här i Israel. Det är svårt att vara messiastroende jude här. Men det finns ett stort och växande intresse hos många i hemlighet. Jag tror inte det kommer att dröja så länge förrän vi kommer till den punkt där det hela tippas över och det sker ett paradigmskifte.

Vi har så stora problem i vårt land, både inom landet och med folk i andra länder. Många skulle helst se att vi försvann från jordens yta. Men Gud har en plan med vårt folk. Vi har fått en slöja för våra ögon ända fram tills alla andra folk har funnit Kristus. Då ska slöjan lyftas bort också från våra ögon (se 2 Kor 3:14 – 18). Det blir en fantastisk dag när judafolket kommer att stå inför sin Messias. Det kommer att förvandla hela judenheten, hela kristenheten, ja, hela världen.

-o-o-o-o-o-o-o-

Ära vare Fadern och Sonen och den helige Ande
Nu och alltid och i evigheters evighet. Amen.

Fler böcker av Lillemor Hallin:

LäkeDOM i Kristus

Libris 2003

Artos Norma 2011

Strömmar av liv : om den helige Andes verk i vår tid

Libris 2006

Se Herrens härlighet

Artos Norma 2012

När murarna föll : min katolska uppväxt

Artos Norma 2016

Något om Katolsk karismatisk förnyelse i Sverige 1972-2007

Isidor Nätverk och Data 2017